פעסימיסטען

(דערציילונג)
פון וו. וויעוויארקע.

די "פעסימיסטקע" — קיין אנדערען נאמען האט זי נישט געהאט ביי אלע איהרע באקאנטע. און נישט נאר אלע איהרע באקאנטע האבען זי אזוי גערופען, נאר אויך זי אליין האט זיך אנגענומען פאר א פעסימיסטקע. עס איז נאר געווען א שטיקעל אונטערשייד אינ'ם טאן: אויב ווארט: "די פעסימיסטקע" [illegible] א באקאנטער האט ארויסגערעדט דאס ווארט: "די פעסימיסטקע", איז עס גע־ווען אין א טאן פון איראניע — יענע אי־ראניע — מיט וועלכער פראקטישע מענ־שען רעדען וועגען די, וואס מיינען, אז זיי זענען די איינציגע, וואס האבען גע־פאקט דעם אמת. און אויב זי אליין האט גערעדט פון איהר פעסימיזם (אמת זעהר זעלטען, ווארים זי איז בטבע געווען א שווייגענדע), איז עס געווען אין א טאן פון א מענשען וואס גלויבט, אז זיינע א מיינונג איז זעהר און זעהר וויכטיג.

וועגען דעם ווי אזוי זי איז געווארען א פעסימיסטקע זענען פאראן פארשידע־נע מיינונגען: פאראן אזעלכע, וואס זאגען, אז א פעסימיסטקע איז זי געווארען דערפאר, ווייל זי איז נישט קיין שעהנע, און מוז ארבייטען שווער שוין א געשיכטע פון א יאהר פופצען, איז שוין א מיידעל אין די יארען. אנדערע זאגען, אז אמאל, מיט א יאהר צען צוריק, איז זי נישט גע־ווען קיין מיאוס'ע און דאמאלסט איז זי טאקע נישט געווען קיין פעסימיסטקע; זי איז געווען א לעבעדיגע, א שטיפערקע און זי האט זיך געהאלטען פאר אן אידע־אליסטקע. חוץ דעם האט זי געהאט א באנק־ביכעל.

דאמאלסט, דערציילט מען, האט זי זיך באקאנט מיט א בחור, אויך א לעבע־דיגען, אויך א שטיפער און אויך אן אידע־אליסט. זי איז מיט דעם בחור געגאנגען, זיך געלאזט פון איהם דערקלעהרען אין ליבע, שפּאצירט מיט איהם אויף אזעלכע ערטער וואו עס איז נישט זעהר ליכטיג, און עס געהען נישט פיעל מענשען.

ערשט אז דער בחור האט געמאכט א תכלית פון איהר געלט און איז פאר־שוואונדען — ערשט דאמאלסט איז זי גע־ווארען א פעסימיסטקע.

אזוי ווערט פון א טייל באקאנטע איהרע אויסגעטייטשט איהר פעסימיזם.

זי אליין דערקלעהרט איהר פעסימיזם גאנץ אנדערש: זי האט, זאגט זי, זעהר פיעל געלעזען און שטודירט דאס לעבען ביז זי איז געקומען צו איהר פעסימיסטי־שער וועלט־אנשויאונג.

עס איז אנצונעמען, אז די אלע אויס־גערעכענטע אורזאכען האבען זעהר טייל אין איהר פעסימיזם, אבער ווי די זאך זאל נישט זיין — שוין יאהרען ווי די "פעסי־מיסטקע" איז איינזאם און אליין. און ווי א שמייכעל, א רעגערווירט שמייכעלע פון א קלוגען מענשען, וואס מוז זיצען און אויסהערען לאנגער נארישקייטען פון מענשען, וואס ווייסען נישט וואס זיי רע־דען.

טיילמאל ווילען די מיידלאך ביי דער ארבייט זי מיט געוואלד אריינציהען אין דער דיסקוסיע. זיי ווייסען, די מיידלאך, אז די "פעסימיסטקע" לייענט זעהר פיעל און דענקט נאך מעהר... פרעגט ביי איהר אמאל א מיידעל א דרייסטע:

— וואס דענקט איהר וועגען דער פראגע?

אדער:

— שאט, לאמיר הערען וואס זאגט וועגען דעם די "פעסימיסטקע". זי פאר־שטייט דאך אין איין נאגעל מעהר ווי מיר אלע אינגאנצען לייב און לעבען.

דאמאלסט צינדט זיך אן עפּעס א מאדנער פייערעל אין איהרע אויגען, א בייז סארקאסטיש פייערעל, און זי ענט־פערט קאלט:

— איך ווייס גארנישט...

אזוי האבען זיך שוין אלע צוגע־וואוינט צו דער שווייגענדיגער און כמור־נער פעסימיסטקע, א טייל מיידלאך קו־קען אויף איהר מיט רחמנות, רחמנות אויף א מיידעל, וואס האט "גאלדענע הענט", פארדינט גוט, האט פיעל גע־לייענט, און עס איז זעלטען, אז אן אר־בייטער־מיידעל זאל אזוי פיעל פארשטעהן דאך איז זי אזוי עלענד און איינזאם, מיידט אויס יונגלייט און איבערהויפּט מענשען.

בלויז איהר מוטער, אן עלטערע קראנ־קע פרוי, האט נישט געוואלט אויפגעבען די האפנונג אפּצוואווענדען איהר טאכ־טער פון איהר באשלוס נישט צו וועלען רעדען מיט מענשען און הויפּטזעכליך פון'ם באשלוס קיינמאל נישט חתונה צו האבען. אז עס איז געקומען דער שבת און זי האט זיך אוועקגעזעצט ביי זיך אין צימער אויף א גאנצען טאג מיט א בוך, האט די מוטער נישט אויפגעהערט צו טענה'ן:

— א מיידעל זאל נישט געהן אין ער־געץ, נישט קומען צווישען מענשען אנ־דערע מיידלאך, וואס פארשטעהען נישט קיינצענט־חלק פון דיר, געהען מיט יונגע־לייט און געפעלען, און זי זיצט איבער די ביכער און די חכמה שטארבט אפּ אין בויך.

זי האט עקשנות'דיג געשוויגען. די מוטער האט גערעדט נאך קלארער:

— א מיידעל געהט צווישען מענשען, באקענט זיך מיט א בחור, מען געפעהלט זיך — נו, וואס דען, אויף דעם איז דאך געשטעלט די וועלט. מיינסט, אז אויב א שארלאטאן האט זי אמאל באראבעוועט, זענען שוין נישטא קיין לייטישע מענשען אויף דער וועלט?

דא פארלירט זי שוין דער געדולד, זי ווערט נערוועז און זי ענטפערט בייז:

— מאמע, איך בעט דיך, דול מיר נישט קיין ספּאדעק. איך האב דיר שוין נישט איינמאל געזאגט, אז איך קאן ניט רעדען מיט קיין מענש און איך וויל קיינ־מאל נישט חתונה האבען, נישט ווייל עס זענען נישטא קיין לייטישע מענשען, נאר ווייל זיי זענען אלע בהמות, ווייל עס איז ביי זיי נישטא קיין שפּור פון יענעם טראגיזם, פון יענעם טרויער, וואס איז דער עסענץ פון דער מענשליכער עקזיס־טענץ... איך קאן נישט פארטראגען זייער נארישע צופרידענהייט.

באלד כאפּט זי זיך, אז דאס איז עפּעס א צו שווערע שפּראך פאר איהר אלט־פרענקישער מוטער און זי גיט צו:

— דו קענסט דאס נישט פארשטעהן, מאמע.

די מוטער שאקעלט באדויערנד מיט'ן קאפּ:

— דאס הארץ האט מיר געזאגט, אז פון די ביכער וועט קיין גוטס נישט ארויסקומען.

— אזוי איז די "פעסימיסטקע" געווען עלענד און אליין מיט איהר פעסימיזם; נישט געווען קיינער, מיט וועמען זי זאל קענען רעדען, וועמען זי זאל קענען גע־בען צו פארשטעהן דאס, וואס זי פאר־שטעהט און פיהלט אזוי גוט; אז דאס לעבען איז נאריש און זינלאז. אז אלע אידעען און אידעאלען זענען נאר א ליגען און אן אויסטראכטעניש. אז קיין יושר און קיין גוטסקייט עקזיסטירט נישט, אז אזא זאך ווי ליבע איז נישט פאראן, אז די, וועלכע זאגען, אז זיי זענען פארליבט, זענען געמיינע ליגנער — אט די פינס־טערע וועלט־באנעמונג איהרע האט זי געמוזט האלטען אין זיך און זיך גע־קוויקט מיט דעם באוואוסטזיין, אז זי איז די איינציגע, וועלכע האט א ריכטי־גען באגריף וועגען וועלט און לעבען.

איינמאל איז אנגעקומען ארבייטען ביי איהר אין ווארשטאט א פרישער אר־בייטער, א יונגער בחור מיט א קאפּ לאנגע, געדיכטע האר, מיט גרויסע פארחלומ'טע אויגען, וועלכער האט זיך געהאלטען אפּ־געזונדערט פון אלעמען און גערעדט גע־צעהלטע ווערטער. דער בחור איז געגאנ־גען מיט געמאסטענע טריט, ווי א מענש וואס ווייסט, אז יעדער טריט זיינער האט א ווערט.

אט דער בחור האט די "פעסימיסט־קע" אייגענטליך באמערקט באלד ביי זיין אנקומען ארבייטען. זי האט באמערקט, אז ער איז ערנסטער פאר זיי אלעמען, דאך האט זי איהם צופיעל אויפמערקזאמ־קייט נישט געשאנקען. איהר מיינונג וועגען מענשען האט זי ביי זיך שוין לאנג אויסגעארבייט: אלע מענשען זענען נא־ריש צופרידען האבען נישט קיין באגריף וועגען יענעם טרויער, וואס איז דער אינ־האלט פונ'ם לעבען — מענשען זענען נישט אינטערעסאנט.

אבער איינמאל האט זיך אינ'ם ווארשטאט אנטוויקעלט, ווי אפט, א דיסקו־סיע. יעדער איינער האט ארויסגעזאגט זיין מיינונג, פארטיידיגט די מיינונג מיט היץ און מיט טעמפּעראמענט, און די פּע־סימיסטקע איז געזעסען, ווי שטענדיג מיט א ביטול'דיג און סאראקאסטיש שמייכעלע, געטראכט איהרע געדאנקען, איהר איינציגען אמת וועגן וועלט און מענש.

און אט נעהמט א ווארט דער בחור, דער פרישער ארבייטער. ער רעדט אויך מיט טעמפּעראמענט און מאכט א תל פון אלעמענס מיינונגען. ער ווייזט אויף אז צום לעבען מוז מען זיך גאר אנדערש באַ־ציען, אז די אלע מיינונגען, וואס זענען דא ארויסגעזאגט געווארען, זענען נאריש, און פלאך, און רעדען רעדט ער. דער בחור, שעהן און אינטערעסאנט, אלע הערען זיך צו איהם צו ערנסט און אויפ־מערקזאם. די "פעסימיסטקע" הויבט א ווילע אויף די אויגען קוקט אויפ'ן בחור, דאן לאזט זי די אויגען צוריק אראפּ. זי נעהמט זיך צו ארבייטען האסטיגער און מיט אנגעשטרענגטע אויערען הערט זי יעדעס ווארט זיינס. עס דאכט זיך איהר, אז ער האט ארויסגעזויגען איהרע געדאנ־קען פון איהר מוח און זיי אט דא אזוי פיין אויסגעזאגט אין ווערטער, פּונקט די זעלבע ווערטער, די זעלבע געדאנקען....

אז דער בחור האט אויפגעהערט רע־דען, האט איינע אן ארבייטערין זיך אנ־גערופען צו איהם:

— חבר, איהר מעגט שותפות מאכען מיט אונזער פעסימיסטקע. זי איז אויך אזוי פארביסען אויף דער וועלט, אויף אלע מענשליכע אידעאלען, אויף אלעם שעהנעם און גוטען, וואס די מענשען פאר־מאגען.

ביים אהיים געהן האט די פעסימיסט־קע, וועלכע האט דעם גאנצען טאג גע־שוויגען, געזאגט צום בחור:

— איהר זייט דער איינציגער, וואס האט גערעדט פארנונפטיג.

פון אט דער איינער פראזע האט זיך שוין צווישען זיי פארבונדען א לאנ־גער געשפּרעך. דער בחור האט זי בא־גלייט ביז צו איהר טויער. און אז זיי זענען שוין צוגעקומען צום טויער, האט זי געזעהן, אז עס איז אן עבירה זי זאל שוין ארויפגעהן אין שטוב אריין, ווארום דער שמועס איז זעהר אינטערעסאנט און ער האלט ביים סאמע אנהויב.

די צוויי "פעסימיסטען" האבען גע־מאכט א תל פון די מענשען און פון אלע זייערע אידעאלען. מיט א באזונדערער פארביטערטקייט האבען זיי ביידע גערעדט וועגען יעדען סארט אידעאליזם, מיט וועל־כען מענשען ווילען זיך אליין אפּנארען.

— און ליבע? — זאגט דער בחור מיט פייער — מען וויל זיך דוקא איינ־רעדען, אז עקזיסטירט אזא זאך, איינער וויל זיך פארשטעלען אינגאנצען א פלא־טאנישע, א גייסטיגע, דער אנדערער מישט שוין דערצו סעקסועלעס — אבער אלע ווילען זיי אפּנארען, אלע ווילען בלויז איינרעדען, אז עס קאן זיין א הערצליכע באציהונג פון מענש צו מענש.

— די גרעסטע ציניקער אויף דעם געביט — זאגט זי — זענען די פּאעטען. זיי ווייסען דאך יא, אז ליבע איז דער גרעסטער ליגען, דאך העלפען זיי מעהר נאך פאר אלעמען, אט דעם ליגען צו פאר־שפּרייטען...

אט אזוי האבען די צוויי פעסימיסטען אפּגערעכענט זיך מיט דער וועלט. זיי האבען נאך אזוי שפּאצירט שעה'ן־לאנג, און אז זיי זענען זיך צוגאנגען, האט זי איהם גאנץ אויפריכטיג געזאגט:

— ס'האט מיר באמת געפרעהט. דאס ערשטע מאל רעד איך מיט א מענש'ן, מיט וועמען עס איז כדאי צו רעדען...

כאטש זיי האבען אין ערשטען אוונט אלעס אזוי גענוי און קלאר ארומגערעדט, האט זיי נאך געקלעקט אויף מארגען און איבערמארגען.

דעם נעקסטען שבת איז שוין דער "פעסימיסט" געווען ביי דער "פעסימיסט־קע" געזעסען שעה'ן לאנג אין איהר צי־מער און מען האט בשותפות געמאכט א תל פון דער וועלט. די מאמע האט אנגע־קלאפּט אין טיר, ארייננעטראגען טיי, אויפגעבאכטע שטיקלאך שווארצע גראדנקען און איהר פנים האט געשיינט פאר פרייד.

דאן האט דער "פעסימיסט" אנגע־הויבען ארויפצוקומען צו דער "פעסימיסט־קע" יעדען אוונט און ער האט פאר־בראכט ביז האלבער נאכט. דאס איז אזוי לאנג געגאנגען, ביז איהר מאמע האט איינמאל געזאגט:

— קינדער איך זעה דאך, אז איהר האט זיך גערן, וואס ארט אייך, לאמיר שטעלען א חופּה.

דאס פנים פון דער "פעסימיסטקע" איז באדעקט געווארען מיט א טיפער רויט־קייט און דער "פעסימיסט" האט געשוויגען.

מיט צוויי וואכען שפּעטער האבען דער "פעסימיסט" מיט דער "פעסימיסט־קע" חתונה געהאט...

ה. לייוויק

(פארזעצונג פון פייזש 4)

דער פיין צעעפענט זיינע ליפּען און שליסט זיי צענויף.

אבער לייוויק'ס פיין איז ניט דער סוף־לאזער תהום, וואו דער מענטש וועט פארשליידערט ווערן. נישט מער, לייוויק זעט די בערג־שפּיצן פון טיפן צער־טאל. זיינען דערפאר די בערג־שפּיצן נאך זו־ניקער. דאס לייד און פיין פון מענטש, וויל ניט לייוויק, זאל פארלאכט און פאר־שליידערט ווערן. דאס לייד און פיין פונם מענטשן זעצן אויס, אין זיינע אויגן, די גאולה־פונקען.

עס איז נישטא דערפאר ביי לייוויקן די ראקעטיש־קנאקנדיקע קללה צו די אונטערדריקער, צו אנטרייבער און פייניקער. ער זעט אין זיי די צוקריינקט־קייט פון עלנט.

לייוויק'ס קללה רייסט זיך איבער מיטן רים פון אייגענעם הארצן.

לייוויק איז געקומען אויף דער ערד ניט צו שעלטן און ניט צו בענטשן.

ער איז געקומען ליידן, ליידן מיטן מענטשלאכן געשלעכט. אבער אזוי גרויליק איז דער פיין און דער ווייטיק, — קאנען זיי נישט שפּורלאז פארשווינדן.

ווייטיקט מען דאך אויך ניט דער־פאר, כדי דעם ווייטיק צו פארגעסן.

זאגט דער מהר"ל צום גולם: —

,,איך האב וואונדער אויסגעבעטן
ביי גאט פאר דיר דורך
פיין און טרערן...''

און געשעט וואונדער דורך לייד און פיין, גייט מען צו יסורים מיט חדווה...

זאגט פארטייעט דער דערוואכטער גולם: —

,,...זיך ווארפען קושן די
פארשפּיצטע שטיינער
וואס וועלן ארומכאפּן מיט
זייער שטעכיקייט,
ארום האלזן מיט זייער
הארטקייט און פארלאזנקייט''

דערמאן איך דעם ,,גולם'' וויל איך דערבין זאגן... אוודאי איז לייוויק'ס ,,גולם'' די וואונדערלאכסטע מיסטעריע אין דער נייער אידישער ליטעראטור, אבער... בין איך זיכער, אז לייוויק אליין ווייטיקט פון דעם ,,גולמ'ס'' אויפגריסענע רעקלאמע.

אין פרעמדע שפּראכן טאקע איבער־געזעצט און ,,הבימה'' טרופּעס האבן דעם ,,גולם'' אויפגעפיהרט אין עברית בהברה ספרדית... געדענק איך ווי איך האב אמאל לייוויקן דערציילט פון א ליטווישן טעאטער קריטיקער, וואס האט שרייבנ־דיק איבערן ,,גולם''־אויפפיר פון דער ,,הבימה'' פארזיכערט, אז העברעיש איז טאקע דער עכטער קלאנגען־לבוש, אין וועלכן די ,,גולם''־מיסטעריע מוז זיין פארקליידט.

לייוויק האט געשמייכלט. ,,געוויינ־לאך מעג לייוויק טראכטן אנדערש פונם גוישן ליטווין, וואס קאן ניט קיין איין ווארט אידיש און ניט העברעיש. אבער דאך... דערמאנט מען לייוויקן, זאגט מען באלד ארויס דער ,,גולם''. מאלט זיך ביים עולם... א גרויסער ,,גולם'' א ריז, וועמען לייוויק קאן קוים דערטראגן.

דערמאן איך זיך אן א קאריקאטור, וואס איך האב אמאל געזען אין טאלס־טאים מוזעאום אין מאסקווע.

נאך טאלסטאים א פארעפנטלאכט ווערק איבער שעקספּירן, וואו ער רייסט שעקספּירן שטארק ארונטער, האט א קאר־טוניסט אויפגעמאלט א הויכן ריזיקן דעמב, א שעקספּיר־דעמב, און טאלסטאי, א קליינטשיק רוסיש פויערל, מיט א האק אין האנט, האקט אין דעם דעמב ביי די ווארצלען.

צו אזא פראפּארציע, צווישן דיכ־טער און זיין ווערק דערפירט די רעקלא־מע פון ,,גולם''.

אבער לייוויק'ס אומצאליקע לידער, די פריער און די שפּעטער־פארעפנט־לאכטע דראמעס — צווישן זיי אלע איז דער ,,גולם'' נאר איין מיסטעריע. א גרויסע — נאר איינע.

ניט נאר דער דיכטער פון ,,גולם'', נאר לייוויק'ן, דעם וואונדערלאכן אידי־שן דיכטער דארף מען זען, און אים זע־נען מיר איצט מקבל פּנים אין אונזער שטאט.

א גאסט האבן מיר — געקומען לייוויק!

ליעבע איז א פשוט'ע קראנקהייט!

א פראפעסאר ערקלעהרט, אז אין קורצען וועט מען אין אפטייק באקומען רפואות צו ליעבע קראנקהייטען. — דערוויל מוז מען זיך אבער באַ־נוצען מיט באבסקע רפואות.

קען א פארליעבטער, אדער א פאר־ליעבטע זיך אויסהיילען פון ליעבע. אין וועלכער ער, אדער זי איז ענטוישט גע־ווארען? דאס איז זעהר אן אלטע פראַ־גע, וועלכע בלייבט אייביג ניי.

אנומעלט איז געשטאנען אין די צייטונגען, אז א געוויסער פראפעסאר זאל האבען אויסגעפונען, אז ליעבע איז א קראנקהייט, ווי אלע קראנקהייטען און אז עס וועלען קירצליך זיין מעדיצינען פאר דעם.

ווען א בחור וועט זיין שטערבליך פארליעבט אין א מיידעל און זי וועט צוריקווייזען זיין ליעבע, אדער די איינ־ע זאך, ווען א מיידעל וועט חלש'ן פון ליעבע פאר א געוויסען בחור און ער וועט זי צוריקווייזען, וועט ער, אדער זי ארייג־געהן אין אן אפטייק און קויפען. ניט קיין פלעשעלע גיפט, נאר א פלעשעלע רפואה, און עס נעהמען דריי־פיער מאל א טאג אין אן עס־לעפעל אדער א טיי־לעפעלע וואסער; און אזוי לאנג וועט דער פאר־ליעבטער פאציענט, אדער פאציענטקע נעהמען די דאזיגע מעדיצין, ביז ער, אדער זי וועט זיין אינגאנצען אויסגעהיילט פון דער פארליבעניש און וועט קענען באלד אנקניפען א נייע ליעבע מיט מעהר גליק און ערפאלג.

אט אזוי אומגעפעהר האט נביאות געזאגט יענער פראפעסאר, וועלכער זאל האבען אויסגעפונען, אז ליעבע איז א פשוטע קראנקהייט. אויב די דאזיגע נביאות זאל אמאל מקוים ווערען און אזא סארט מעדיצין זאל טאקע זיין צום פאר־קויף אין די אפטייקען, וועט מען אויפהע־רען צו דיסקוטירען די פראגע, צו מען קען אויסהיילען א מענשען פון אן אומ־גליקליכער ענטוישטער ליעבע.

אבער דערווייל האלטען מיר נאך ווייט פון דעם.

מיר האבען נאך דערווייל ניט קיין מעדיצין פאר איינעם, וועלכער איז קראנק פון ליעבע, און מיר מוזען דעריבער זיך פארלויפיג באנוגענען מיט דעם וואס מען רופט "היימישע מיטלען".

היימישע מיטלען שטאמען געוועהנליך פון אלטע ווייבער, און אין אלגעמיין פון עלטערע, אביסעל אפגעשטאנענע מענ־שען. "היימישע מיטלען" געגען ליעבע זע־נען אבער אן אנדערע זאך. זיי באשטעהען פון די ערפאהרונגען פון קלוגע מענשען: דענקער, פאעטען, פסיכאלאגען און. בכלל קלוגע לייט, וועלכע האבען א סך דורכגע־לעבט און אויך א סך געזעהן און באַ־מערקט אין לעבען פון פארשיעדענע סארטען מענשען.

מיר וועלען דא אלזא זעהן, וואס גרויסע שרייבער און פאעטען האבען גע־זאגט אמאל און זאגען נאך היינט וועגען דעם.

היינריך היינע, זיכער איינער פון די קליגסטע און גייסטרייכסטע מענשען, וועלכע האבען ווען געלעבט, זאגט אין איין ליעד זיינעם: "ווען א פרוי האט דיך פארראטען, האסטו דאן צוויי וועגען: ענטוועדער זוך זיך באלד אויס אן אנדערע אדער נאך בעסער איז עס, ווען דו נעמסט א שטעקען און וואנדערסט".

דאס דאזיגע מיטעל, צו וואנדערען, צו אנטלויפען פון אן אנטוישטער ליעבע, האט ניט ערשט היינע אויסגעטראכט. דאס איז אן עצה, וואס רוימישע פאעטען האבען געגעבען צו פארליעבטע שוין ארום צוויי טויזענט יאהר צוריק.

ליעבע איז א לאקאלער וועהטאג, וועלכער פארגעהט, ווען מען איז אין אן אנדער ארט", זאגט אן ענגלישער פאעט.

אבער ניט אלע שטימען דערמיט איין, אז ווען מען איז ווייט פון דער פערזאן, אין וועלכער מען איז פארליעבט, ווערט אויסגעוועבט די ליעבע. מאנכע האלטען פונקט פארקעהרט, אז אפּוועזנ־הייט פארשטארקט נאך די ליעבע. פאראן ווידער אנדערע, וועלכע האלטען אז ביידע צדדים זיינען גערעכט, נאר עס העננט אפּ פון דעם, ווי שטארק די ליידענשאפט איז. א שוואכע ליידענשאפט ווערט אויסגע־וועפט, ווען מען איז ווייט פון דער פער־זאן, א שטארקע ליידענשאפט, אבער ווערט נאך דורך דעם פארשטארקט. מאנ־כע פארגלייכען עס צו א ווינט מיט פייער. א ווינט פארלעשט א קליין פייערל און אנגעצונדענע ליכטעל. א גרויסען פייער אבער, בלאזט עס נאך מעהר אויף.

מען דארף אבער אויך ניט פארגעסען אז די וויכטיגסטע ראלע שפּילט דא דער פאקט, ווי לאנג, אדער ווי קורץ די אבווע־זענהייט איז. אויף ווי לאנג מען געהט אוועק און מען זעהט ניט די פערזאן אין וועלכער מען איז פארליעבט. א קורצע אפּוועזענהייט פארשטארקט נאך די ליע־בע. ווען מען איז אבער אפּוועזענד א לאנגע צייט, ווערט די ליעבע אפּגעשוואכט און אויסגעוועבט און מען ווערט אויסקו־רירט פון איהר.

מאנכע פסיכאלאגען ערקלעהרען עס עכט פסיכאלאגיש: די טבע פון א פאר־ליעבטען איז זיך פארצושטעלען די פער־זאן, אין וועלכער ער איז פארליעבט, ניט ווי זי איז אין דער ווירקליכקייט. ער מאכט זיך פון איהר — אדער זי פון איהם — א פאנטאסטישען בילד, אין וועלכען זי ערשיינט פאר איהם גאר נישט ווי א מענש, מיט די מעלות און חסרונות פון א מענשען, נאר כמעט ווי א מלאך.

ווען א פארליעבטער זעהט ניט זיין געליעבטע א גאנץ לאנגע צייט, ווערט זי ביי איהם כמעט א געשטאלט פון הי־מעל, א מלאך, וועמען עס פעהלט בלויז פליגלען. ווען אט אזא פארליעבטער קומט נאך א סך יאהרען צוריק אין דעם ארט, וואו די געליעבטע וואוינט, און ער דערזעהט זי, אזוי ווי זי איז אין דער ווירקליכקייט איז דאס פאר איהם א שרעקליכע אויפטרייסלונג. ער פיהלט זיך דאן ווי אראפגעפאלען פון הימעל אויף דער ערד. ער דערזעהט און דערפיהלט, אז ער איז פארליעבט אין א פערזאן וועלכע עקזיסטירט גאר באמת נישט, און — ער ווערט אויסגעהיילט פון זיין ליעבע.

היינע'ס ראטה אבער נישט, צו אנט־לויפען גלאט אזוי, נאר ער הייסט וואנדע־רען, ארומרייזען איבער דער וועלט, אין ווייטע און פרעמדע לענדער.

ווען מען וואנדערט ארום פון לאנד צו לאנד און פון ארט צו ארט, זעהט מען כסדר נייע זאכען, נייע סצענעס און נייע מענשען, און מען האט גאר קיין צייט ניט זיך צו גריבלען אין דעם אייגענעם הארץ און די אייגענע געפיהלען.

א חוץ דעם דארף מען אויך ניט פארגעסען, אז די מענשען פון א פרעמדען לאנד מיט פרעמדען נאציאנאלען אויס־זעהן, זיינען מעהר אנציהענד ווי אייגענע מענשען. עס ליגט אין דער מענשליכער נאטור ליעב צו האבען דעם, וועלכער איז אביסעל אויסלענדיש. אביסעל אנדערש פון אלע, מיט וועלכע מען איז איינגע־וואוינט. א פארליעבטער, וועלכער איז אנטוישט געווארען אין זיין ליעבע, וועט דערפאר זיך גיכער פארליעבען נאך אמאל אין א פרעמדען לאנד, איידער ביי זיך אין דער היים.

די ערגסטע זאך פאר אן אנטוישטען אין ליעבע איז, יערענפאלס, נישט צו זיין באשעפטיגט, ארומצוגעהן ליידיג. אזוי האט געזאגט דער רוימישער פאעט אוויד שוין מיט אן ערך צוויי טויזענט יאהר צוריק. דער גאט פון ליעבע, האט דער דאזיגער פאעט געזאגט, אנטלויפט פון פארנומענע מענשען. ער האט דעריבער געראטען אלע אומגליקליכע פארליעבטע זיך צו פארנעהמען מיט מיליטער דיענסט, מיט ערד־ארבייט, אדער מיט געהן אויף געיעג. אלס מיטעל געגען ליעבעס שמער־צען.

א גוט מיטעל זיך אויסצוהיילען פון א ליעבע, איז אויך צו איבערטרייבען יע־דען ברעקעל חסרון פון דער געליעבטער פערזאן, און צו פארקלענערען יעדע מעלה איהרע. אויך די דאזיגע עצה האט געגע־בען דער נאר־וואס דערמאהנטער רוימי־שער פאעט אוויד. איז די געליעבטע א טונקעלע — זאגט אוויד — זאל דער פארליעבטער זי רופען "די שווארצע". איז זי שלאנק, זאל ער זי רופען "דער דארער פלאקען". איז זי קיין מאגערע, זאל ער זי רופען "די קיילעכדיגע".

אויב זי האט ניט קיין טאלאנט פאר מוזיק, זאל ער איהר בעטען זינגען. אויב זי פארשטעהט ניט צו פיהרען א שמועס זאל ער איהר בעטען ריידען, און אזוי ווייטער.

עס זענען דא א סך קלוגע ווערטלעך פון פאעטען און פראזא־שרייבער אויף אט דער טעמע.

דער ענגלישער פאעט, לארד בייראן, האט געזאגט, אז ווען פון ליעבע ווערט הייראט, איז אזוי ווי פון וויין ווערט עסיג.

א צווייטער ענגלישער פאעט, אליווער גאלדסמיט האט געזאגט, אז א סך ענגלענדער האבען חתונה, כדי צו האבען איין גליקליכע וואך אין זייער לעבען.

פון דעם פראנצויזישען פילאזאף מאנטעיז איז געבליבען א ווערטעל, אז דאס פארהייראטע לעבען איז ווי א בע־לאגערטע שטאדט: די וואס שטעהען פון דרויסען־זייט, ווילען אריין, און די,

(פארזעצונג אויף פייזש 2)

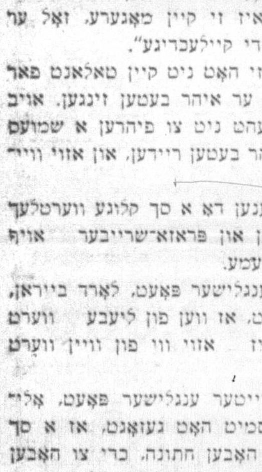

זויערקייט
פאראורזאכט
קאפּווייטאג

ווען עס איז פאראן צופיעל עסיד אין אייער מאגען, מוזט איר זיך צווינגען צו דער ארבייט, און אפילו די פארגעניגענס זענען א צו גרויסע אנשטרענגונג. עס פעלט דער אפּעטיט, די פארדייאונג איז שלעכט; דער גאנצער סיסטעם ליידט.

לאבאראטאריע אונטערזוכונגען האבען באוויזען אז אן עסיד־צושטאנד קומט פון די טעות'ן פון אונזער מאדערנער דיעטע. אבער איר דארפט ניט ווארטען דורך דיעטע צו באפרייען זיך פון די צרות!

נעמט א טיי־לעפעלע פון פיליפּ'ס מילך מאגנעזיע.

דאס וועט נייטראליזירען אויגענ־בליקליך די איבעריגע עסיד; וועט אייך מאכען פילען ווי א נייער מענש אין עטליכע מינוט צייט.

נעמט אביסעל ווען איר האט הארץ־ברענעניש, קאפּווייטאג, נאזועא אי־בעלקייט, אומפארדייאונג, שווינדלע־ניש. ווייל עס צייגט אז אייער פאר־דייאונגס־סיסטעם האט צופיעל עסיד. אז איר פארקילט זיך, אדער איר פילט פאסקודנע, שוואך, פארשטאפּט. וועט פיליפּ'ס מילך פון מאגנעזיע אייך העלפען.

עס איז געשמאק צו נעמען. אינ־דארסירט פון דאקטוירים זינט 50 יאהר, און עס ווערט איבעראל פארגעשריבען פאר מענער, פרויען און קינדער. די ריכטיגע איז שטענדיג א ליקוויד. עס קען ניט געמאכט ווערען אין טאבלעט־פארם. עס האט שטענדיג דעם נאמען פיליפּס פאר אייער פראטעקציע.

געמאכט אין קענעדע.

פיליפּ'ס מילך אף מאגנעזיע

THE DOMINION BANK

עדלייד און ספּעדיינע עוו. ברענטש

לאדעט ספּעציעל איין אין איהר ברענטש די סוחרים פון דעם דיסטריקט צו ווערען מעהר היימיש אין דער באנק.

נעלט קיין אייראפּא שיקען מיר צו די ביליגסטע פּרייזען. אויסגעצאהלט אין אמעריקאנער דאלארס, אדער ווי אזוי איהר ווילט.

זעהט אונז איידער איהר שיקט געלט. איהר וועט זיכער זיין איבערצייגט.

ס. ק. קוק, מענעדזש

אפטע ווייטיקן?

לאזט קיינמאל ניט א צאווייטאג־טען קאפּ שטערען אייך איינקויפען! אדער אנדערע ווייטאגען צו וועל־כע אספּירין מאכט אזוי שנעל א סוף. די דאזיגע ניט שעדליכע טאבלעטס זענען א געגען־גיפט פאר דעם סאמע שטארקען ווייטאג. הילף קומט כמעט מאמענטאל. ווען גענומען אין צייט, וועלען זיי איבערברעכען א פארקילונג און זיי וועלען אפּשאפען אומבאקוועמ־ליכקייט. זיי וועלען אפּשאפען ניורייטיס, אדער ענליכעס, צו י ע ד ע ר צייט. טויזענטער פרויען פארלאזען זיך אויף אספּירין טאבלעטס יעדען טאג צו אפּהיטען זיי פון יענע ווייטאגען פון וועלכע זיי ליידען באזונדערס. די דאזיגע טאבלעטס דריקען ניט דאס הארץ; זיי קענען גענוצט ווערען אזוי אפט ווי עס איז נויטיג פאר זייער שנעלער באקוועמליכקייט. אזוי, אז עס איז נאריש צו פארלייגנערען יעדען ווייטאג פון וועלכען אספּירין טאב־לעטס קאנען באפרייען אזוי שנעל. קויפט די עכטע, וועלכע מען קאן שטענדיג באקומען אין יעדער דראג סטאר.

BAYER ASPIRIN
TRADE-MARK REG.
געמאכט אין קענעדע.